

ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ / ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Κυριακή 18 Μαρτίου 2012

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η συγγραφέας του κειμένου με αφορμή την Ημέρα των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων αναφέρεται στην αναγκαιότητα προάσπισης του δικαιώματος της διαφορετικότητας. Αρχικά επισημαίνει τις πολλαπλές μορφές και τα επίπεδα των διακρίσεων που είτε εκδηλώνονται με επεισόδια μισαλλοδοξίας και απόρριψης είτε με περιστολή των δικαιωμάτων ατόμων ή κοινωνικών ομάδων. Τα φαινόμενα αυτά υπονομεύουν τις σχέσεις των κρατών και την κοινωνική συνοχή, αλλά και καταπιέζουν τη δημιουργικότητα ατόμων ικανών να προσφέρουν. Χωρίς να παραγνωρίζει την αξιοσημείωτη πρόοδο που έχει συντελεστεί, κρίνει επιτακτική την ανάγκη της περαιτέρω καταπολέμησης της μισαλλοδοξίας και των συμφερόντων που προκαλούν τις διακρίσεις ειδικά σε περιόδους γενικότερης κρίσης, όπως η σημερινή. Στόχος λοιπόν ήταν και παραμένει η ανεκτικότητα και ο σεβασμός στη διαφορετικότητα.

B1. α. Επομένως και στις μέρες μας οι διακρίσεις, η ανισότητα και η μισαλλοδοξία μπορούν να δηλητηριάσουν τις σχέσεις μεταξύ των εθνών.

Ο συλλογισμός χαρακτηρίζεται παραγωγικός, επειδή από μία γενική τεκμηριωμένη διαπίστωση στην πρώτη προκείμενη (Η ιστορία ... εθνών), καταλήγει στο ειδικότερο συμπέρασμα (Επομένως ... των εθνών: αναφέρεται στη δηλητηρίαση των σχέσεων των εθνών και στις μέρες μας), το οποίο αποτελεί επαλήθευση της αρχικής θέσης σήμερα.

β. Το κείμενο είναι άρθρο. Διαθέτει τίτλο και το μέγεθός του είναι ευσύνοπτο. Η συντάκτρια πραγματεύεται ένα θέμα με χαρακτήρα επικαιρικό, δηλαδή το σεβασμό στη διαφορετικότητα.

Στην αρχή δίνεται η αφορμή του άρθρου (Παγκόσμια ημέρα των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων). Στο κύριο μέρος του άρθρου αναπτύσσεται ο σεβασμός της διαφορετικότητας, αλλά και αποτυπώνεται η σύγχρονη πραγματικότητα των διακρίσεων. Η συγγραφέας εκ μέρους των Ηνωμένων Εθνών απευθύνει έκκληση στην παγκόσμια κοινότητα να γίνει σεβαστή η διαφορετικότητα υπενθυμίζοντας ότι τελικός σκοπός

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2012

E_3.Nλ3Γ(α)

είναι η κατίσχυση των αρχών της Οικουμενικής Διακήρυξης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Το ύφος του κειμένου είναι σοβαρό και αντικειμενικό με σαφείς θέσεις και τεκμήρια, ώστε να εξασφαλιστεί η καθολικότητα των απόψεων. Η χρήση α' πληθυντικού (*Οφείλουμε...*, *πράττουμε...*, *έχουμε επιτύχει...*, *προχωρήσουμε...*, *Δεν πρέπει να παραβλέπουμε...*, *Ας κάνουμε...*, *ο μεγάλος μας στόχος*) εξασφαλίζει την αμεσότητα. Η συντάκτρια απευθύνεται στους αναγνώστες της παροτρύνοντάς τους να οικειωθούν και να υιοθετήσουν τις αρχές του ανθρωπισμού και της ισότητας.

Κυριαρχεί η αναφορική λειτουργία της γλώσσας. Ο ρηματικός χρόνος είναι παροντικός για να δοθεί έμφαση και να αποτυπωθεί η σημερινή εικόνα του φαινομένου.

B2. Η συγγραφέας χρησιμοποιεί την επίκληση στη λογική. Στην αρχή της παραγράφου παραθέτει τη θέση της (Τα άτομα με ... του κόσμου). Στη συνέχεια χρησιμοποιεί ως μέσα πειθούς τα τεκμήρια:

- i. παράδειγμα (*Για παράδειγμα, το ... στο σχολείο*) και
- ii. στατιστικά στοιχεία (*Οι αυτόχθονες ... 5% του ... και το 15% των φτωχότερων μελών του./ Οι γυναίκες εργάζονται ... παγκοσμίως. /Ωστόσο ... κερδίζουν μόνο το 10% ... λιγότερο από το 1% των ιδιοκτησιών σε παγκόσμιο επίπεδο.*)

Με την επίκληση στη λογική η συγγραφέας πείθει για την ορθότητα της άποψής της. Με τα τεκμήρια αποσαφηνίζει την αποδεικτέα θέση και ενισχύει την αποδεικτική αξία με αναντίρρητα στοιχεία.

B3. α. λόγω (3^η §): αιτιολογεί την προηγούμενη θέση (άτομα που θεωρούνται διαφορετικά).

Για παράδειγμα (5^η §): επεξηγεί, αποσαφηνίζει με εισαγωγή παραδείγματος την αρχική αποδεικτέα θέση (Τα άτομα με αναπηρία αποτελούν τη μεγαλύτερη και πιο μειονεκτούσα μειονότητα του κόσμου).

Ωστόσο (5^η §): εισάγει αντίθεση προς τα προηγούμενα (παραγωγή της μισής ποσότητας τροφίμων).

Εναλλακτικά: (Η Ιστορία έχει) επίσης (6^η §): προσθήκη επιχειρήματος

Αντίθετα (9^η §): αντίθεση, εναντίωση προς την αρχική θέση (*Δεν πρέπει να παραβλέπουμε ... πλουσιότερους*).

- β. Η έξαρση της εγκληματικότητας υπονομεύει την κοινωνική αρμονία.
Οι πολυπολιτισμικές κοινωνίες είναι αποτέλεσμα της μετακίνησης πληθυσμών και της συνύπαρξης ανθρώπων με διαφορετικές καταβολές.
Ο πολιτικά φανατισμένος εκδηλώνει τη μισαλλοδοξία ως παραλήρημα μίσους και οργής προς κάθε άποψη διαφορετική από τη δική του.

B4 α. Το απόσπασμα της παραγράφου αναπτύσσεται με διαίρεση. Τα συστατικά στοιχεία της διαίρεσης είναι:

A. Διαιρετέα έννοια: διακρίσεις

B. Διαιρετική βάση: μορφές

Γ. Μέλη της διαίρεσης: κρυφές ή ολοφάνερες, δημόσιες ή ιδιωτικές, θεσμοθετημένου ρατσισμού ή της εθνοτικής διαμάχης (ως ειδικές αποσαφηνίσεις της διαιρετικής βάσης)

β. **Θεματική περίοδος:** Οι διακρίσεις μπορούν να λάβουν πολλές μορφές, κρυφές ή ολοφάνερες, δημόσιες ή ιδιωτικές.

Λεπτομέρειες ανάπτυξης: Μπορεί να πάρουν τη μορφή ... προσανατολισμού.

Επεξηγούνται οι μορφές διακρίσεων. Στην επόμενη φράση παρατίθενται τα θύματα των διακρίσεων και οι λόγοι για τους οποίους θεωρούνται κάποιοι άνθρωποι διαφορετικοί.

Κατακλείδα: Δεν υπάρχει.

B5. Είναι γεγονός ότι η απόρριψη της διαφορετικότητας αναδεικνύει την ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων με ενεργητικά αποτελέσματα για το άτομο και την κοινωνία. Ο άνθρωπος επιδεικνύοντας σεβασμό και ανοχή στο συνάνθρωπο εμπλουτίζεται ως προσωπικότητα και καταξιώνεται ηθικά. Η κοινωνία προοδεύει όχι μόνο υλικά, μα κυρίως ηθικά και πνευματικά, επειδή αναγνωρίζει ως ίσους και τους διαφορετικούς και με άξονα τη συλλογική δράση διαμορφώνει συνθήκες αρμονίας και ευημερίας. Έτσι πραγματώνονται οι θεμελιώδεις αρχές της Δημοκρατίας και του κράτους δικαίου. Συνεπώς ο σεβασμός των δικαιωμάτων καθιστά πλουσιότερους άτομα και λαούς.

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Συμμαθήτριες και συμμαθητές,

οι σύγχρονες κοινωνίες χαρακτηρίζονται από τη συνύπαρξη ατόμων διαφορετικών δυνατοτήτων και πεποιθήσεων. Αυτή η ποικιλία απαιτεί το σεβασμό της προσωπικότητας όλων των ανθρώπων, την ανοχή στην ποικιλομορφία και την άρση των διακρίσεων, ώστε να μπορέσει ο νέος τύπος

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2012

E_3.Nλ3Γ(α)

συμβίωσης των ανθρώπων να λειτουργήσει. Ωστόσο, παρά το δημοκρατικό και φιλελεύθερο χαρακτήρα των αναπτυγμένων κοινωνιών διαρκώς παρουσιάζονται φαινόμενα απαξίωσης της διαφορετικότητας και προσβολής της προσωπικότητας ατόμων που διαφοροποιούνται ως προς την καταγωγή, τις αντιλήψεις, τις επιλογές ή τις ικανότητες από αυτό που θεωρείται «κανονικό» σε κάθε κοινωνία.

(Παράγοντες απόρριψης της διαφορετικότητας στις σύγχρονες κοινωνίες)

1^η § Ειδικότερα ένα τμήμα του πληθυσμού που αρνείται το διαφορετικό κατατρώχεται από ιδεοληψίες και συμπλεγματικές αντιδράσεις.

- Η συνεχιζόμενη κρίση του αξιακού συστήματος οδηγεί στην απουσία γνήσιου πνεύματος ανθρωπισμού ή στην υποκριτική μόνο παρουσία του.
- Αναβιώνουν και ενισχύονται φοβικές αντιλήψεις και ιδεολογίες, οι οποίες επιβεβαιώνουν την ανωτερότητα μέσα από το στιγματισμό του διαφορετικού.
- Έτσι εντείνεται η προσπάθεια της κοινωνίας να κρατήσει το συμπαγή της χαρακτήρα επισείοντας απειλές σε όποιον ανήκει στις «διαφορετικές» κατηγορίες.

2^η § Οι ανασφάλειες και οι φοβίες, οι οποίες τείνουν να εξελιχθούν σε ομαδικές ψυχώσεις, οφείλονται στην κρίση φορέων αγωγής και κυρίως στην απουσία διαλόγου.

- Η έλλειψη διαλόγου στην οικογένεια συντηρεί την καχυποψία του ατόμου απέναντι στο διαφορετικό. Πολλές φορές μάλιστα ενισχύεται, όταν οι γονείς εμφορούνται από ακραίες ιδεολογίες.
- Στερεότυπα και προκαταλήψεις εμφυτεύονται από πολύ νωρίς στην κοινωνική συνείδηση του ατόμου και γίνονται αιτίες απόρριψης του διαφορετικού.
- Ειδικότερα στην εκπαίδευση απουσιάζει το ανθρωπιστικό περιεχόμενο με αποτέλεσμα να ευνοούνται οι κατηγοριοποιήσεις και οι διακρίσεις των ανθρώπων.
- Ο αλλιώτικος λοιπόν εμπεριέχει εξ ορισμού το διαφορετικό και κατ' επέκταση το επικίνδυνο. Έτσι χαρακτηρίζεται ως «ασθενής» από τα «υγιή» μέλη της κοινωνίας.

3^η § Η απορριπτική αυτή τάση του διαφορετικού ενισχύεται στον κοινωνικό και οικονομικό χώρο.

- Ο μεγάλος αριθμός των οικονομικών μεταναστών και των πολιτικών προσφύγων έχει προκαλέσει έξαρση των ρατσιστικών ιδεολογιών και φορέων τους. Οι μετανάστες και οι πρόσφυγες γίνονται θύματα

εκμετάλλευσης και ρατσιστικών συμπεριφορών, οι οποίες αναβιώνουν στις χώρες υποδοχής τους.

- Οι σύγχρονες απρόσωπες και μαζοποιημένες κοινωνίες υιοθετούν τον τυποποιημένο και ομοιόμορφο τρόπο σκέψης και ζωής. Εξοστρακίζονται, όμως, όσοι άνθρωποι, ιδέες ή εικόνες ταραάζουν την αποδεκτή ισορροπία.
- Η απόρριψη του ανθρώπου από άνθρωπο «ηθικοποιείται» με την υποτίμηση του θεωρούμενου ως «άλλου», διαφορετικού.

4η § Η άνιση κατανομή πλούτου και δύναμης οδηγεί σε στέρηση βασικών δικαιωμάτων σε άτομα, τα οποία δεν έχουν είτε την οικονομική δυνατότητα είτε τη μόρφωση για να αντισταθούν και έτσι περιθωριοποιούνται.

- Η υποχώρηση του κράτους πρόνοιας, ο συγκεντρωτισμός της εξουσίας και η γραφειοκρατία δημιουργούν κατηγορίες ευνοημένων και μη στα πλαίσια της ίδιας κοινωνίας.
- Επιπλέον ο σύγχρονος άνθρωπος ναρκώθηκε από την υλική ευμάρεια και περιχαρακώθηκε αυτιστικά στο μικρόκοσμο των απολαύσεων αδιαφορώντας για το συνάνθρωπό του.

Για όλους αυτούς τους λόγους το διαφορετικό απορρίπτεται, περιθωριοποιείται, ενώ οι διακρίσεις εξακολουθούν με κάθε μορφή να επιβιώνουν και να θέτουν υπό αμφισβήτηση το δημοκρατικό και φιλελεύθερο χαρακτήρα των σύγχρονων κοινωνιών.

Γι' αυτό απαιτείται

(Τρόποι με τους οποίους θα επιτευχθεί ο στόχος της παγκόσμιας ανεκτικότητας και ο σεβασμός της διαφορετικότητας)

1^η § Να επαναπροσδιοριστεί ο ρόλος των ηθικών αξιών απέναντι στις υλικές και οι άνθρωποι να επιδιώξουν την ηθικοπνευματική τους ολοκλήρωση.

- Διαπαιδαγώγηση της νέας γενιάς στο εσωτερικό της οικογένειας με έμφαση στο σεβασμό της ετερότητας και στο πνεύμα ανεκτικότητας.
- Ανθρωπιστική παιδεία και διαπολιτισμική εκπαίδευση μέσα από μαθήματα ανθρωπιστικού κυρίως χαρακτήρα (ιστορία, γλώσσα, θρησκευτικά), προγράμματα ανταλλαγής μαθητών και ομαδικές εργασίες στις οποίες θα συμμετέχουν γηγενείς και αλλοδαποί μαθητές

2^η § Η πολιτεία απαιτείται να πάρει πρωτοβουλίες με σκοπό τον περιορισμό των ανισοτήτων και τη διασφάλιση της δημοκρατικής λειτουργίας των θεσμών.

- Η τήρηση και η διασφάλιση της αξιοκρατίας, της ισονομίας και της ισότητας πρέπει να αποτελέσουν πρωταρχικό μέλημα των αρχών κάθε κράτους.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2012

E_3.Nλ3Γ(α)

- Αυτά θα οδηγήσουν στην ενσυνείδητη και κριτική αντιμετώπιση των κοινωνικών αλλαγών που συντελούνται, καθώς και στην ανοχή της κοινωνικής ποικιλομορφίας.

3^η § Οι Διεθνείς Οργανισμοί και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις μπορούν με τη δράση τους να αμβλύνουν την αρνητική εικόνα για το διαφορετικό και να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για την κοινωνική αποδοχή του.

- Οφείλουν να αναλάβουν εθελοντικές πρωτοβουλίες στήριξης των αδυνάτων και να προβούν αφενός σε εντατικότερη ενημέρωση των πολιτών για την αξία της διαφορετικότητας και αφετέρου σε αυστηρότερη κριτική των ενεργειών της εκάστοτε κρατικής εξουσίας.
- Έτσι θα εφαρμοστούν γενικευμένα οι διεθνείς συνθήκες από τους Διεθνείς Φορείς και όχι με επιλεκτική ευαισθησία.

4^η § Τα Μέσα Ενημέρωσης, αφού απεγκλωβιστούν από οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα, θα μπορέσουν να αφυπνίσουν τους πολίτες και να τους ενημερώσουν για τα δικαιώματά τους.

- Ως ο ισχυρότερος ανώνυμος παιδαγωγός, οφείλουν με παιδευτικά προγράμματα και εκπομπές να καταστήσουν το διαφορετικό οικείο, να απομυθοποιήσουν την αρνητική του επενέργεια στη συλλογική συνείδηση.
- Με εμφανίσεις σε τηλεοπτικά προγράμματα θα δραστηριοποιηθούν και οι πνευματικοί άνθρωποι, οι οποίοι θα αναδείξουν την ισότητα και την ανθρώπινη αξία.
- Έτσι όσοι θεωρούν ότι ανήκουν στην ομάδα των «κανονικών» θα κατανοήσουν ότι για απροσδιόριστους λόγους ίσως βρεθούν στη θέση του στιγματιζόμενου «διαφορετικού».

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Φίλοι μου,
κάθε άνθρωπος ως μοναδική προσωπικότητα έχει τη δική του αναγκαία συμμετοχή στο κοσμικό έργο. Η σύνθεση των διαφορών δημιουργεί την αρμονία στον κόσμο σα να πρόκειται για μια κοσμική ορχήστρα, η οποία συνθέτει τον οικουμενικό ρυθμό. Έτσι καθίσταται ομορφιά και αρετή η διαφορετικότητα, ενώ ο άνθρωπος υψώνεται ως αξία πάνω από κατασκευασμένες διαφορές και διακρίσεις.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!